

STRUKTUURIFONDIDE VAHENDITEST TOETUST SAAVATE PROJEKTIDE MITTERAHALISTE SISSEMAKSETE ARVESTAMISE ÜLDINE JUHEND

Juhendi eesmärk on selgitada üldnõudeid mitterahaliste sissemaksete arvestamiseks projektides, mis saavad toetust «Perioodi 2004–2006 struktuuritoetuse seaduse» § 2 lõike 2 punktis 1 nimetatud arengukavas sätestatud tegevuste raames Euroopa Liidu struktuurifondide vahenditest (edaspidi *projekt*).

Juhend reguleerib ainult projektis osaleva isiku või asutuse (so mitte toetuse saaja) panust projekti. Toetuse saaja saab mitterahalise sissemaksena projekti panustada ainult vabatahtliku tasuta töö väärtust.
[RTL 2007, 26, 460 - jõust. 01.04.2007]

I. osa ÜLDPÕHIMÕTTED

Mitterahalisi sissemakseid käsitletakse abikõlblike kulutustena, kui tegemist on:

- maa või kinnisvara, masinate, seadmete või materjalide (edaspidi *objekt*) tasuta andmisega projekti kasutusse või
- vabatahtliku töö tasuta pakkumisega.

Ülaltoodud tegevuste abikõlblike mitterahaliste sissemaksetena aktsepteerimise tingimuseks on, et need ei ole seotud riskikapitali, laenufondide, tagatisfondide ega liisinguga ning nende väärtust saab sõltumatult hinnata ja kontrollida.

Mitterahalise sissemaks eelduseks on kulu tekkimine tavaolukorras, st projektis osalev isik või asutus annab projektile mitterahalise sissemaksena kasutada objekti, mille eest ta tavaolukorras peaks maksma, või kui toetuse saaja või projektis osalev isik või asutus teeb või talle osutatakse vabatahtlikku tööd. Kui kulu tekkimist tavaolukorras ei ole võimalik tõendada, ei ole objekt või vabatahtlik töö mitterahalise sissemaksena abikõplik.

Kõik mitterahaliste sissemaksetena käsitletavat kulud peavad vastama abikõplikkuse reegleid reguleerivatele õigusaktidele, sealhulgas kohaldatakse ka kasutatud masinate ja seadmete ostmise ning maa ja kinnisvara ostmise kohta sätestatud eeskirju (Euroopa Komisjoni (EÜ) määruse nr 448/2004 eeskirjad 4–6).

Mitterahaliste sissemaksete omafinantseeringuna käsitlemisel peab arvestama järgmist:

- 1) mitterahaline sissemaks fikseeritakse taotluses või sellest teavitatakse enne projekti tegevuse toimumist;
- 2) planeeritav kulu peab vastama kõikidele abikõplikkust reguleerivates õigusaktides toodud nõuetele;
- 3) planeeritav kulu peab vastama «Perioodi 2004–2006 struktuuritoetuse seaduse» §-des 16 ja 17 nimetatud meetme tingimustes (edaspidi *meetme tingimused*) sätestatud nõuetele ja olema abikõplik;
- 4) isik või asutus, kes pakub vabatahtlikku tööd või objekti, peab olema nõus seda kasutama mitterahalise sissemaksena vastava projekti jaoks;
- 5) isik või asutus, kes pakub vabatahtlikku tööd või objekti, mida kavatakse arvestada mitterahalise sissemaksena, peab olema võimeline tõendama selle tegelikku väärtust, milleks on vajalik selle kujunemise detailne kirjeldus vajadusel koos seda toetava informatsiooniga;
- 6) kui mitterahalise sissemaksena kasutatakse vabatahtlikku tööd, tuleb vastavate kulude tõendamiseks pidada tööajatabeleid, kus näidatakse ära tööjõu ajaline ja rahaline kulu ning tehtud tööde kirjeldused (vt ka määruse lisa 1 «Struktuurifondide vahenditest toetust saavate projektide personalikulude ja üldkulude arvestamise üldine juhend»);
- 7) mõttelisi kulusid, nagu allahindluse osa, kaotatud tulud vmt, ei saa kasutada mitterahalise sissemaksena;
- 8) mitterahalisi sissemakseid ei või kajastada keskmisest turuhinnast suurematena;
- 9) mitterahaliste sissemaksetena ei saa kasutada objekti, mis on juba varem saanud riigilt, EL või mõnelt muult asutuselt

või organisatsioonilt toetust;

10) mitterahaliste sissemaksete ja abikõlbliku käibemaksu summa kokku võib rahandusministri 19. augusti 2005. a määruse nr 59 «Struktuuritoetuse väljamaksmise üldised tingimused ja kord» § 3 lõike 6 kohaselt moodustada maksimaalselt omafinantseeringu ning riigi sihtotstarbeliselt struktuuritoetuseks eraldatud vahendite kogusummaga võrdse osa projekti abikõlblike kulude kogumahust, millest on eelnevalt maha arvatud struktuurifondide osalus;

11) mitterahalist sissemakset võib arvestada toetuse saaja või projektis osaleva isiku või asutuse omafinantseeringuna (peab olema vastavalt projekti eelarves näidatud) sõltuvalt sellest, kes on mitterahalise sissemakse eraldaja. Erandina, kui vabatahtlikku tööd pakub kolmas isik, arvestatakse omafinantseeringut sõltuvalt sellest, kes oleks tavasituatsioonis rahalise kulu kandja;

12) mitterahalise sissemakse hindamisega ja selle väärtuse tõendamiseega seotud kulud ei ole abikõlblikud.

[RTL 2007, 26, 460 - jõust. 01.04.2007]

II. osa

MAA VÕI KINNISVARA, MASINATE, SEADMETE VÕI MATERJALIDE TASUTA PROJEKTI KASUTUSSE ANDMINE

Maa või kinnisvara tasuta projekti kasutusse andmise puhul (sh rent) peab olema selle väärtus hinnatud sõltumatu kvalifitseeritud hindaja (sõltumatu hindaja) poolt või vastavad hinnad peavad tulenema sõltumatu hindaja poolt läbi viidud analüüsist, mis on tellitud korraldusasutuse, rakendusasutuse või rakendusüksuse poolt ning eelnevalt kooskõlastatud makseasutusega. Sõltumatu hindajana arvestatakse Eestis tegutsevate suuremate krediidasutuste¹ poolt aktsepteeritavaid kinnisvarahindajaid. Selle tõenduseks peab taotlusedokumentatsioonile lisama vastava väljatrüki panga koduleheküljelt või panga poolt väljastatud kinnituskirja. Väljatrüki korral kontrollib rakendusüksus sellel kajastuva informatsiooni vastavust nõuetele ja kinnitab väljatrüki.

Kui maa või kinnisvara hindamisel lähtutakse sõltumatu hindaja hinnangust, peab hinnang sisaldama analüüsi, mille alusel saab kinnitada, et projekti kasutusse antav maa või kinnisvara hind (sh rendihind) vastab turu keskmisele hinnale antud piirkonnas või on madalam².

Kui projektis osaleva isiku või asutuse põhitegevuseks on ruumide rentimine või kui projektis osaleva isiku või asutuse organisatsioonis on olemas haldusküsimustega tegelev struktuuriüksus, kellele teised üksused maksavad realselt renti kasutatavate pindade eest, kuid ainult antud projekti jaoks saab ruume kasutada tasuta, on lubatud rendisumma kandmine mitterahalise sissemaksena projekti kuludesse³. Ruumide rentimist loetakse organisatsiooni põhitegevuseks, kui toetuse taotluse esitamisele vahetult eelnenu majandusaastal vähemalt 30 protsenti laekumisest majandustegevuse tulemusena moodustas nimetatud tegevus. Ruumide tasuta rentimise puhul on rendihinna määramise aluseks kehtiv hinnakiri või hinnakirja puudumisel varasemalt väljastatud ruumide rentimise arved, mille vastavust turu keskmisele hinnale antud piirkonnas tõendab sõltumatu hindaja hinnang.

Materjalide, masinate ja seadmete projektile tasuta kasutusse andmisel kasutatakse mitterahalise sissemakse väärtuse tõendamiseks kehtivat hinnakirja, mis tõendab nende rendi- või kasutusväärtust.

III. osa

VABATAHTLIKU TÖÖ TASUTA PAKKUMISE ARVESTUS

Vabatahtliku tasuta töö väärtus peab olema kindlaks määratud selleks tööks kulutatud aja ja tehtud töö eest tavaliselt makstava tunni-, kuutasu- või ühikumäära järgi. Toetuse taotluse menetlejal on õigus põhjendatud juhtudel vähendada vabatahtliku töö maksumust, kui see ületab tavaliselt makstavat tunni-, ühiku- või päevatasumäära. Vabatahtliku töö kasutamisel mitterahalise sissemaksena arvestamisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

1) vabatahtliku töö maksumus (netotunni⁴ või ühikumäär) ja ajakulu peab olema eelnevalt toetuse taotluses selgelt eraldi näidatud;

2) peab olema tagatud, et vabatahtlikud töötajad aitavad projekti rakendamisele kaasa oma vabast ajast ja ei saa selle töö eest tasu;

3) projekti rakendamise eest vastutajad peavad pidama tööajatabeleid, kus on kirjas vabatahtliku töö aeg päevade ja vajadusel ka tundide lõikes ning tehtud tööde kirjeldused (vt tabeli näidist määruse lisast 1 «Struktuurifondide vahenditest toetust saavate projektide personalikulude ja üldkulude arvestamise üldine juhend»). Talgutööde korral võib vabatahtlike tööga seonduva info koondada ühtsesse tabelisse, milles kajastub vajalik info sarnaselt tööajatablelile. Nimetatud tabelites

toodud informatsioon peab kokku langema aruannetes toodud informatsiooniga. Kui esineb lahknevusi, siis tegevusi, mis on seotud väära informatsiooniga, ei loeta abikõlblikuks;

4) kui vabatahtlikku tööd teostatakse Eesti avalikku sektorisse kuuluva toetuse saaja või projektis osaleva isiku või asutuse heaks, siis on nimetatud mitterahalist sissemakset võimalik arvestada Eesti avaliku sektori finantseeringuks;

5) toetuse andja nõudel tuleb teda teavitada vabatahtliku töö kasutamise kohast ja ajast enne nimetatud tegevuste läbiviimist;

6) projekti palgalise või tasustatud töötaja vabatahtlik töö (ka tasuta lisatööülesannete täitmine) ei ole abikõlblik. Erandina võib projekti palgalise või tasustatud töötaja vabatahtlikku tööd pidada abikõlblikuks, kui vabatahtliku töö ülesanded ei kattu projekti raames tehtavate tasustatud töö ülesannetega. Viimast kinnitatakse tööajatabeliga (vt ka määruse lisa 1 «Struktuurifondide vahenditest toetust saavate projektide personalikulude ja üldkulude arvestamise üldine juhend»). Rakendusüksus võib tööülesannete tõendamisel nõuda täiendavate dokumentide esitamist;

7) projekti administreeriva palgalise või tasustatud töötaja vabatahtlik töö ei ole abikõlblik.

IV. osa

MÕTTELISED KULUD, KAOTATUD ALTERNATIIVTULUD JA ALLAHINDLUSED

Projektis osalev isik või asutus, kes oma tavatöö käigus saab projekti kasutuses olevaid ruume kasutada tasuta, ei saa projekti raames kajastada samade ruumide kasutamist mitterahalise sissemaksena. Vastava ruumi üldkulud on abikõlblikud, kui on võimalik näidata, et on kasutatud vaid projekti rakendamise jooksul tekkinud kulud projekti jaoks kasutatud ruumide kohta.

Kui projektis osalev isik või asutus pakub objekti projekti jaoks odavamalt kui tavaliselt (nt allahindlus), siis abikõlblik on vaid teenuse/toote eest tegelikult makstud summa (st tegemist ei ole mitterahalise sissemaksega). Allahindluste osa ei kuulu mitterahalise sissemaksena abikõlbliku finantseeringu hulka.

¹ Ära toodud EP koduleheküljel aadressiga:

[<http://www.eestipank.info/pub/et/majandus/finantskeskkond/kommertspangad/>]

² Näiteks projekt soovib näidata mitterahalise sissemaksena projektis osaleva isiku või asutuse poolt omatava kinnisvara renti teavituspäeva või seminari läbiviimiseks, kuid see ületab antud piirkonnas turu keskmist seminaride läbiviimiseks mõeldud ruumide renti. Seega on abikõlblik mitterahalise sissemaksena vaid see osa projektis osaleva isiku või asutuse poolsest mitterahalisest panusest, mis jääb keskmise turuhinna piiridesse – viimast ületav osa arvatakse abikõlblike kulude hulgast välja.

³ Võrreldes eelmise näitega on siin selgelt demonstreeritav tavaolukorras tekkiv kulutus, mida saab nüüd näidata kui projektis osaleva isiku või asutuse poolset panust projekti.

⁴ Vabatahtliku tööna ei arvestata töötasult makstavaid makse.